קרבן העדה

הלכה ד מתני' **מותר שקלים חולין.** אם היתה ידו מלאה מעות ואמר אלו לשקלי מותרן חולין: **עשירית האיפה.** מפרש בגמ': **מותר עולה עולה.** אם הפריש מעות לקנות עולה ונתותרו יביא באותן המעות עולה אחרת: **מותר פסח שלמים.** מפרש בגמרא: **מותר נזירים.** אם גבו מעות לקרבנות נזירים ונתותרו ישמרום עד שיקחו מהם קרבנות לנזירים אחרים ואם נזיר אחד הפריש מעות לקרבנותיו ונתותרו המותר לנדבה לקיץ המזבח: **גמ' עד דאנא תמן.** כשהייתי בבבל שמעתי ששאל ר"י לשמואל: **הפריש שקלו ומת.** מה יעשה בו: **מותר עשירית האיפה שלו.** של כהן גדול שניתותרו מה יעשה בו: **יוליכם ליס המלח.** לא נהנין ולא מועלין בו: **מה עביד לה ר"י.** איך מתרץ למתניתין: **של מנחת חוטא.** שמקריב בדלי דלות מותרו לקיץ המזבח דבמקום חטאת הוא אבל עשירית האיפה של כהן גדול לא מיקרי חטאת לענין זה שיהא מותרו נדבה: **על דא עליל אבא בר אבא.** על הא דמייתי בסמוך הקשה לי אבוה דשמואל דאיהו אבא בר אבא: **דאינון אמרין.** שבני בבל אומרים: **ואם מן הצאן קרבנו וכו'.** לאו קרא יתירא קא דריש אלא משמעותא דקרא משמע ליה הכי ואם דבר הבא מן הצאן דהיינו פסח שאינו בא אלא מן הצאן היה קרבנו הרי הוא לזבח השלמי' ועל כרחך שלא בזמנו קאמר דאי בזמנו הא ילפינן לעיל דפסול א"נ מדכתב לעיל אם מן הבקר קרבנו מכלל דהכא בצאן מיירי וא"כ מן הצאן מיותר לדרשא: **התיבון הרי עולה מן הצאן.** מנ"ל דקרב דוקא שלמים דלמא קריב נמי עולה א"נ דלמא האי לזבח שלמים למותר עולה דקרב שלמים קאתי וזה נראה יותר: **ומשני דבר שאינו בא אלא מן הצאן.** מן הצאן קדריש: **התיבון הרי אשם.** דלמא האי מן הצאן במותר אשם כתיב דאשם נמי איל תמים מן הצאן הוא ואינו בא מן הבקר: **דבר הבא מכל הצאן.** בכבשים ובעזים כגון פסח לאפוקי אשם דאינו בא מן העזים אלא מן האילים בלבד: **בכל אתר וכו'.** בכ"מ אתה אומר מן למעט כגון מן הבהמה להוציא את הרובע והנרבע מן הבקר להוציא את הנעבד והכא אתה אומר לרבות פסח שהוא דבר הבא מכל הצאן: **ה"נ.** כי מוקמינן ליה בפסח מן להוציא הוא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקבה ומיהו הצאן מכל מין צאן משמע בין כבשים בין עזים ומיעוטא דמן לנקבות אתא ואי לאו ה"א דהצאן הוה מוקמינן ליה לאשם והוה ממעטים ממן שאינו בא אלא מן האילים בלבד: **ואין משנין דבר שהוא לאכילה.** כגון פסח לדבר שאינו לאכילה כגון עולה שהיא כולה כליל: **ואין משנין קדשים קלים.** דהיינו פסח לעולה שהיא קדשי קדשים: **ה"ג אר"י על דא אמר רבי חנינה: אא"כ.** עקרו בשחיטה ששחטו לשם שלמים אבל אם שחטו לשם עולה פסול: **ואני אומר.** דכל שלא לשמו בפסח כשר ואפילו שחטו לשם עולה: **לזבח שלמים.** קרא יתירא הוא דהוה מצי למכתב לשלמים: **כל שהוא זבח.** כלומר לכל זבח שיזבחנו לשלמים יהיה: **ה"ג משתנה למחשבת פסול או לא.** אם שחטו לשם עולה מיבעיא ליה אם אותה המחשבה הפוסלת בעולה פוסלת גם בו או לא: **היאך עבידא.** היכי דמי: **מ"מ פסול הוא.** דאף אם שחט שלמים לזרוק דמו למחר פסול: **ה"ג שחטו ע"מ להקטיר מבשרו למחר אין תימר וכו'.** וה"פ אם משתנה הוא למחשבת פסול אם חישב על העולה להקטיר בשרו למחר פגול ואם אינו משתנה ה"ל כחישב על בשר שלמים להקטיר מבשרו למחר דפסול הוא ולא פיגול: **לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה.** מיבעיא ליה פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ושלא לשמו כשר הוא או פסול: **מכיון שאין לו שם.** דלפסח לאו זמניה הוא ולשלמים לא אקדשיה: **נעשה כשוחטו.** בשתיקה דתרוייהו לא מהני ואם שחטו בסתם כשר: **א"ל וא"כ ואפילו שחטו.** בשאר ימות השנה לשמו לזרוק דמו שלא לשמו יהא כשר דליהוי משעה ראשונה כשוחט לשמו ושלא לשמו דכשר: **מאן אמר בשתיקה כשר וכו'.** מעיקרא דדינא קשיא מנ"ל למימר דשחט בשתיקה כשר או נאמר בעיין

הלכה ד מתני'

הלכה ד מתני' [א]מותר[א] שקלים חולין [ב]מותר עשירית האיפה[ב] [ג]מותר קני זבין קני זבות וקני יולדות חטאות ואשמות מותרן נדבה זה הכלל כל שהוא בא (א)לשם חטאת ומשום אשמה מותרן נדבה מותר עולה לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר הפסח לשלמים מותר נזירים לנזירים מותר נזיר לנדבה:

גמ' א"ר[ג] יוסי עד דאנא תמן שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל [ד]הפריש שקלו ומת א"ל יפלו לנדבה מותר[ד] [ה]עשירית האיפה שלו רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח רבי לעזר אמר יפלו לנדבה מתניתא פליגא על רבי יוחנן מותר שקלים חולין מותר עשירית האיפה מותר קני זבים וקני זבות מותר קני יולדות חטאות ואשמות מותרן נדבה [א]מה עבד לה רבי יוחנן פתר לה מותר עשירית האיפה של מנחת חוטא [ב]של כל ישראל רבי[ה] יוסי (יוחנן) אמר על דא עליל אבא בר בא [ג]דאינון אמרין מנין [ו]שהפסח משתנה לשם שלמים תלמוד לומר [1]ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא מן הצאן בא שלמים היתיבון הרי עולה מן הצאן דבר שאינו בא אלא מן הצאן יצאת עולה שהיא באה אפי' מן הבקר היתיבון הרי אשם א"ר (ביבא) בון בר כהנא מן הצאן דבר שהוא בא מכל הצאן יצא אשם שאינו בא אלא מן [ד] האילים בלבד (התיב ר' בון) בכל אתר את אמר מן למעט וכאן את מר מן לרבות א"ר מנא (אבין) הכי נמי מן למעט מיעוט שאינו בא בן שתי שנים מיעוט שאינו בא נקיבה [ה]וגבי אשם נמי מן למעט הוא שאינו בא אלא מן האילים בלבד היתיבון והכתיב [2]ואם מן הצאן קרבנו (ב)מן הכבשים או מן העזים לעולה מעתה מותר הפסח בא עולה אמר רבי אבון משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שהוא לאכילה ואין משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה א"ר יוסי בר רבי בון משנין קדשים קלים לשם קדשים קלים ואין משנין קדשים קלים לשם קדשי קדשי' רבי יוחנן אמר (ג)על דא עליל רבי חנינא דאינון אמרין אין הפסח משתנה לשם שלמים אא"כ שחטו לשם שלמים ואני אומר אפילו שחטו לשם עולה א"ר[ו] אילא טעמא דרבי יוחנן אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא זבח בא שלמים ומשתנה למחשבת פסול היך עבידא שחטה לשם עולה על מנת לזרוק דמה למחר מכל מקום פסול הוא [א] אין תימר משתנה למחשבת פסול [ו]פיגול אין תימר אין משתנה למחשבת פסול פיגול (פסול): לשמו[ז] ושלא לשמו בשאר ימות השנה (ד)רבי בון בר (בשם) חייא בשם שמואל בר אבא [ז]מכיון שאין לו שם נעשו כשוחטו לשמו ושלא לשמו בשתיקה והוא (ה)כשר א"ל א"כ הוא אפילו שחטו לשמו ע"מ לזרוק דמו שלא לשמו יעשה משעה הראשונה כשוחטו לשמו [ח]ושלא לשמו בשתיקה ויהא כשר אמר רבי אבא מרי (אחוה דרבי יוסי) (מאן אמר) [ט]מה נאמר בשתיקה כשר או נאמר [ג] בשתיקה פסול: מותר נזיר לנדבה רב[ח] חסדא אמר

ריבב"ן

מתני' **מותר שקלים חולין.** סתמא כב"ה א"נ שאמר שאביא מהן שקלי לדברי הכל מותרן חולין: **מותר עשירית האיפה.** של מנחת חוטא ישראל דל הרי כשאר מותרי חטאת דאזלי לנדבה אבל מותר עשירית האיפה של כהן [גדול] שמביא כל יום ויום אע"פ שבנדבה מביאה גם היא נקראת חטאת כדאמר בפ' ואלו מגלחין [דף טו] יקריב חטאתו זה עשירית האיפה שלו פליגי בירושלמי ר' יוחנן אמר ילכו ליס המלח ור' אלעזר אמר יפלו לנדבה. וקשה דבפרק בתרא דמנחות [דף קח.] פליגי ר' יוחנן אמר יפלו לנדבה ור' אלעזר אמר תרקב: **כל שהוא משום חטא ומשום אשמה.** המחוייב חטאת או אשם והפריש מעות לחטאתו וניתותרו מהן או הפריש אשמו ונאבד והביא אחר ונמצא האבוד ירעה ויפלו דמיו לנדבה לגבי אשם לא תוכל לפרש שהפריש מעות וניתותרו שדמיו ב' שקלים ואם יוזלו האילים אין לו תקנה דבעי ר' אלעזר בסוף כריתות הוזלו טלאים בעולם מהו מבחר נדריך בעינן והאיכא או דלמא שתי שקלים בעינן וליכא ופשטו דאמר ר' יוחנן משום ר"ש בן יוחאי מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים אלמא מחוייבי אשם שאינן מחוסרי כפרה כגון אשם גזלות אשם מעילו' אשם תלוי אשם שפחה חרופה אינן מתכפרים בפחות מב' שקלים: **מותר עולה.** אם הפריש מעות לעולתו וניתותרו אם הן שיכול לקנות מהן תור או בן יונה לעולה יקנה ואם לאו יהו בידו עד שיביא עולה אחרת וילרף המותר ויקנה בהמה שמינה וכן מותר מנחה למנחה מותר הפסח [לשלמים]. ירושלמי דכתיב אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר שהוא בא מן הצאן קרב שלמים התיבון הרי עולה באה מן הצאן דבר שאינו אלא מן הצאן יצאת עולה שבאה גם מן הבקר התיבון הרי אשם אמר ר' אבא בר כהנא דבר שבא מכל הצאן יצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בכל אתר את אמר מן

תקלין חדתין

אלי סלע שהוא ב' דינרין: מתני' **מותר שקלים.** המכנס מעות ואמר הרי אלו לשקלי ומצא שהותירו המותר הוא חולין וסתמא כב"ה: **מותר עשירית האיפה.** מפרש בגמרא: **מותר עולה לעולה.** אם הפריש מעות לקנות עולה ונתותרו יביא באותן המעות עולה אחרת: **מותר הפסח לשלמים.** מפרש בגמרא: **מותר נזירים.** אם גבו מעות לקרבנות נזירים ונתותרו ישמרום עד שיקחו מהם קרבנות לנזירים אחרים ואם נזיר א' הפריש מעות לקרבנותיו ונתותרו המותר לנדבה לקיץ המזבח: **גמ' דאנא תמן.** בבבל: כשהייתי בבבל שמעתי ששאל ר"י לשמואל: **ומת.** מה יעשו בשקלו: **מותר עשירית האיפה שלו.** של כה"ג שניתותרו מה יעשה בו: **ליס המלח.** לא נהנין ולא מועלין בו: **מותר עשירית האיפה.** וקס"ד דסתם מתני' מיירי גם בשל כהן גדול: **של ישראל.** שמקריב בדלי דלות מותרו לקיץ המזבח דבמקום חטאת היא אבל עשירית האיפה של כה"ג לא מיקרי חטאת לענין זה שיהא מותרו נדבה: **על דא.** על הא דמייתי בסמוך הקשה ליה אבוה דשמואל דאיהו אבא בר אבא כדאמרי' בברכו' (דף יח:): **דאינון אמרי'.** לא גרסי' ליה הכא ולקמן גרסינן ליה והכא ה"ג מנין שהפסח משתנה לשלמים פסח בשאר ימות השנה ששחטו שלא לשמו מנין שהוא משתנה לשלמים ת"ל ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים. לאו קרא יתירא קא דריש אלא משמעותיה דקרא משמע ליה הכי ואם דבר הבא מן הצאן דהיינו פסח היה קרבנו הרי הוא לזבח שלמים וע"כ שלא בזמנו קאמר דאי בזמנו ילפי' ליה מקרא דפסול א"נ מיתורא קא דריש ליה ועיין תוס' זבחים ח' ב': **הרי עולה.** דבא ג"כ מן הצאן וקתני במתני' מותר עולה לעולה: **הרי אשם.** דאינו בא נמי אלא מן הצאן וקתני מתני' דמותרן נדבה: ה"ג **אלא מן הכבשים בלבד.** דשני מינין יש בצאן כבשים ועזים כמ"ש ואם מן הצאן וגו' מן הכבשים או מן העזים: **בכל אתר.** בכל מקום אתה אומר מן למעט כהא דאמרי' בעלמא מן הבהמה להוציא את הרובע והכא אתה אומר מן לרבות דקאמר לרבות פסח שהוא בא מן כל הצאן: **ה"נ.** כי מוקמינן ליה בפסח מן להוציא הוא דלא מייתי בן ב' שנים ולא מייתי נקבה ומהו הצאן מכל מין צאן משמע בין כבשים ובין עזים: **וגבי אשם כו'.** עד בלבד ל"ג ליה הכא: **דבר שהוא לאכילה.** פסח: **לדבר שהוא לאכילה.** שלמים דפסח זה מתחילה הוקדש לשם קרבן הנאכל: **לדבר שאינו לאכילה.** עולה שהיא כולה כליל: **קדשים קלים.** פסח ושלמים: **קדשי קדשים.** עולה: **אא"כ שחטו לשם שלמים.** דעקרו בשחיטה לשם שלמים אבל אם שחטו לשם עולה פסול: **ואני אומר דכל שלא לשמו אפי' שחטו לשם עולה.** נמי מקרב שלמים: **לזבח שלמים.** קרא יתירא הוא דהו"ל לשלמים: **משתנה למחשבת פסול.** בעיא היא אם שחטו לשם עולה במחשבת פסול בעולה אם נשתנה לאותו פסול א"ד פסול דמחשבת קרבן אחר אינו פוסלו כשם שאינו משתנה להכשרו דעולה כך אינו משתנה לפסולה דעולה: ופריך **היך עבידא.** כמו היכי דמי: **מ"מ פסול הוא.** בין משתנה או לא כיון שחשב ע"מ לזרוק דמה למחר פסול גם בשלמים: ומשני **א"ת משתנה למחשבת פסול פסול.** כלומר נ"מ א"ת משתנה למחשבת פסול אינו אלא פסול ולא פגול כדאמרינן במנחות (ט"ו ב') כהרצאת כשר כך הרצאת פסול וכדאמרי' בפסחים (עח א) אם יש פסול אחר בקרבן אינו נקבע בפגול להתחייב כרת על אכילתו וה"נ כשחשב לשום עולה נפסל מהכשרו שוב אינו קובע לפגול: **א"ת אין משתנה פגול.** כיון דלגבי מחשבה פסול אין משתנה א"כ הוי כמחשב בקרבן כשר חוץ לזמנו והוי פגול: **לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה.** דגבי פסח קי"ל דבזמנו דהיינו בערב פסח אחר חצות היום לשמו דהיינו לשם פסח כשר ושלא לשמו פסול ובשאר ימות השנה וכגון שהפרישו קודם לכן ימים רבים לשמו פסול דלאו זימניה ושלא לשמו כשר כדילפי' לה בפסחים (עג) וקמבעיא ליה היכא ששחטו קודם פסח לשמו ושלא לשמו מהו מי אמרי' אתי שלא לשמו ומפיק ליה מידי לשמו וכשר או לא: **נעשה כשוחט בשתיקה ושלא לשמו.** כלומר כשם שהשוחט בשתיקה ושלא לשמו דהיינו שלא אמר ברישא לשמו ושלא לשמו אלא שחט שלא לשמו לחוד קי"ל דכשר ואע"ג דפסח כל קודם פסח לשמו קאי אפ"ה אמרי' אתי שלא לשמו ומפיק לי' מידי מסתמא דלשמו ה"נ אע"ג דאמר ברישא לשמו לא שנא ואתי שלא לשמו ומפיק ליה וכשר והכי פשיט ליה רבא בבבלי פסחים (ס ב): ופריך **א"כ.** כיון דאמרת דל"ש היכא דלא אמר מהיכא דלא אמר דסתמא בשתיקה הוי כמו אמר א"כ ה"נ כששחטו לשמו דהיינו אמר לשמו ואמר לזרוק נמי שלא לשמו יעשה כשוחט משעה ראשונה דליהוי כמו שחט כולו בשתיקה וזרק באמירה דשלא לשמה דבזה פליג ר"י ור"ל בירושלמי דפסחים פ"ה ועי' תוס' ס' ע"א ד"ה אי בעי כו' וי"ל כו': ודחי **מנלן בשתיקה דכשר.** בכה"ג דשחיטה כולו בשתיקה מנלן דכשר דהתם הוי בשחיטה אמירה דשל"ש משא"כ הכא בשחיטה עבודה שלימה כולו בשתיקה וסתמא דפסח לשמו ודאי דשלא לשמו דזריקה לא מהני אח"כ

משנת אליהו

מהדר לפרושי וטעם הג' על שחזרו לשקול טבעין שהוא לפי' הרמב"ן עשרה גרה וז"ש לפי שעברו על עשרת הדברות יתנו י' גרה ורשב"ל מייתי לה אגב דקאמר ר' פנחס בשם ר"ל לפי שמכרו כו' ונפל לכ"א טבעה יתן כ"א טבעה מפורש על זמן הג': **מותר עשירית האיפה שלו.** בשל כ"ג איירי. ובבבלי מנחות ק"ח א' מובא הסוגי' זו בהדי' של כ"ג ובחילוף אתמר שם והיינו מטעמא דיוליכם ליס המלח כדאמר במנחות ושם דרי"א נדבה ור"א אמר ירקב. וקאמר שם מסתברא דירקב מדתניא לא ישים עלי' שמן וגו' חטאת היא היא קרוי' חטאת ואין אחרת קרוי' חטאת לימד על עשירית האיפה של כ"ג שאינה קרוי' חטאת כו' ומדאינה קרוי' חטאת מותרת ירקב ולכאורה עשירית האיפה של כהן הדיוט קרוי' חטאת כדאמר במס' מו"ק (ט"ו ב') יקריב חטאתו זו עשירית האיפה שלו ופירש"י ותוס' שם דמיירי בכהן הדיוט דבכ"ג א"א דשם נאמר כ"א לאב ולאם כו' ואילו כ"ג לא יטמא לאביו ולאמו ועי' תוס' שם ד"ה אחר וברש"י ד"ה זו אבל במנחות שם נ"ל דחזרו רש"י ותוס' דפי' דגם מ"ש יקריב חטאתו בכ"ג איירי ואע"ג דאיקרי חטאת לאו דין חטאת אית לה דאימעיטא מהאי קרא. וא"כ נ"ל דמפרשי קרא דיחזקאל הנ"ל רישא בכ"ג וסיפא בכהן הדיוט וכדאמרינן בקדושין ע"ח ב' ואע"ג דבמו"ק שם לא ניחא להם לאוקמי הכי נ"ל דסוגיא זו הכי משמע להו ובאמת בקדושין שם קאמר דאורחי' דקרא כן כמ"ש נר אלהים וגו' ושמואל שוכב בהיכל ה' וגו' ומ"מ י"ל דשל כ"ה ג"כ אימעיטא מדקאמר ואין אחרת אך בתוס' שם ד"ה ומדאינה משמע דלא אתא קרא למעוטי אלא מה דקרוי' חטאת דאין מותרה קרוי חטאת מדלא אימעיט מותר מנחה דאינה קרוי' חטאת ואפ"ה לא תירקב ע"ש: **אלא מן הכבשים לבד.** נראה טעם רבינו הגדול למחק גי' הישנה מן האילים. הוא

מסורת הש"ס

א) מנחות קח א, ב) חולין, ג) לקמן פ"ו הל"א וה"ג וירוש' עירובין פ"ו הל"ח ונזיר פ"ד הל"ד, ד) עי' מנחו' קח א, ה) פסחים פ"ה הל"ב ובבלי זבחים ח ב, ו) זבחים שם, ז) פסחים ס ב, ח) נזיר פ"ד הל"ד,

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פרק ג משקלים הל"ג:
כד ב מיי' פרק ה מפסמ"ק הל"ח:
כה ג מיי' שם הל"ט ופ"ט מנזירות הל"א:
כו ד מיי' פרק ג משקלים הל"ג:
כז ה מיי' פרק ה מפסמ"ק הל"ח:
כח ו מיי' פרק ד מק"פ הל"ז:

נוסחת הבבלי

(א) לשם חטא ולשם אשמה כו': (ב) מן הכבשים כו': (ג) על דא עייל ר"ח כו': (ד) ר' ביבין בשם ר' חייא כו': (ה) כשר א"כ הוא כו':

הגהות הגר"א

[א] מה עבד לה נמחק: [ב] של כל ישראל נ"ל של ישראל: [ג] דאינון אמרין ל"ג ליה הכא ולקמן גרסי' ליה: [ד] נ"ל אלא מן כבשים בלבד. כתב הרב בעל ת"ח וז"ל נראה טעם דנמחק רבינו הגדול גירסא הישנה מן האילי' הוא ע"פ מ"ש הרמב"ם פ"א מהל' מעה"ק הל"י האשם אינו בא אלא מזכרי כבשים בלבד יש אשם בא מגדולי מין זה ויש אשם בא מן הקטנים דהיינו אשם מזירות היה כבש בן שנה ואשם מעילו' ואשם תלוי וגזילות בהם כתיב איל והוא בן שתי שנים הלכך ליכא למגרס הכא ואשם אינו בא אלא מן האילים דהא אשם נזיר היה בא כבש בן שנה אלא גרסי' אינו בא אלא מן הכבשים דממעט עזים דכתיב ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים. ובק"ע נדחק בסוגיא זו לפרש מ"ש הרי עולה וכו' הרי אשם כו' בדרך דחוק בתנם: [ה] מן וגבי אשם עד בלבד ל"ג ליה הכא: [ו] ה"ג א"ת משתנה למחשבת פסול פסול. כלומר נ"מ א"ת משתנה למחשבת פסול אינו אלא פסול ולא פגול כדאמרינן במנחות (טז ב) כהרצאת כשר כך הרצאת פסול וכדאמרינן בפסחים (עח א) אם יש פסול אחר בקרבן אינו נקבע בפגול להתחייב כרת על אכילתו וה"נ כשחשב לשום עולה נפסל מהכשירו שוב אינו קובע לפגול: [ז] ה"ג מכיון שאמר שלא לשמו נעשה כשוחט בשתיקה ושלא לשמו והוא כשר והשאר נמחק: [ח] ה"ג ושלא לשמו והוא כשר ומלת בשתיקה נמחק וע' בס' ת"ח פי' על הסג"ה הנ"ל: [ט] נ"ל מנ"ל בשתיקה כשר דילמא בשתיקה פסול:

גליון הש"ס

[א] עי' ק"ע ודבריו תמוהים דחושב על שלמים להקטיר בשר למחר כשר ועיין ברמב"ם פרק י"ד מפסמ"ק הל"ח והעיקר כהגהות הגר"א: [ב] היינו קודם הפסח אבל לאחר הפסח לא בעי עקירה ועי' בתוס' פסחים דף ס ע"ב:

תורה אור השלם

1. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיְיָ זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא ג ו
2. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא א י

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

עקירה משום פסח לכך בשתיקה פסול: **והוא שקרבה וכו'.** ... וכשקרב החטאת לבסוף ה"ל מותר חטאת שהוא לנדבה ... חטאת מתוכן אפ"ה ה"ל כמעות סתומין וכאילו עדיין הן ... **חטאת ילכו ליס המלח לא נהנין ולא מועלים והשאר רולה לה...**

ריבב"ן

למעט והכא את אמר מן לרבות אמר ר' מנא הכא נמי מן למעט מיעוט שאינו בא בן ב' שנים מיעוט שאינו בא נקבה וגבי אשם נמי מן למעט הוא שאינו בא אלא מן האילים בלבד. התיבון והא כתיב ואם מן הלאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה מעתה מותר הפסח בא עולה אמר ר' אבין משוין דבר שהוא לאכילה לדבר שהוא לאכילה ואין משוין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה אמר ר' יוסי משוין קדשים קלים לשם קדשים קלים ואין משוין קדשים קלים לשם קדשי קדשים ובפ"ק דזבחים (דף ט.) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מנין למותר הפסח שקרב שלמים שנאמר וזבחת פסח לה' אלהיך לאן ובקר וכי פסח בא מן הבקר אלא מותרו בא לדבר הבא מן הבקר והיינו שלמים: **מותר נזירים.** הפריש מעות לצורך נזירין ולא פי' למי [מותר לנזירים]: **מותר שבוים.** ולא פירש למי שיהא המותר לשבוין: **[מותר שבוי].** לאותו שבוי דלצרכו נדר אפי' אם ישארו: **מותר המת.** לתכריכין ולהוצאת קבורתו ליורשיו בפרק נגמר הדין (ד' מח) אביי ורבא פירשו טעמייהו דהני תנאי אביי מתרץ לטעמיה דכ"ע הזמנה לאו מלתא היא ת"ק סבר כי מיבזו ליה יורשין אחיל זילותיה גבי יורשין ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא הלכך יהא מונח עד שיבא אליהו ור' נתן פשיטא ליה דלא מחיל הלכך יעשה נפש על קברו נפש פי' מצבה על קברו לזכר פלוני. ירושלמי גבו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו סבר ר' ירמיה למימר מותר המת ליורשיו א"ל ר' אמי דחוטרי הגע עצמך דלא כוונן אלא ליה ואינו חייב ליתן ופטור מנדרו מיכן הוכיח אם נדר צדקה לאחד ונמצא שהוא רמאי ויש לו אינו חייב ליתן לו:

תקלין חדתין

וגם התם לא השתיקה מכשרת אלא אמירה דשל"ש אבל כל כמה דלא עקר ליה בשחיטה ודאי לשמו קאי כדאמר בפסחים: **והוא שקרב חטאתו לבסוף.** שהנזיר מביא ג' בהמות חטאת ועולה ושלמים וכשהקריב חטאתו לבסוף וכו' והוה מותר חטאת הוא דקאמר ...

גמרא

אמר והוא שקרבה חטאתו בסוף אבל אי קרבו שלמים בסוף מותרן שלמים א"ר זעירא [א]אפילו קרבו שלמים לבסוף הלכה(א) [א]אחת היא בנזיר שתהיה מותרה נדבה מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין מתניתא מסייע לרבי זעירא (אפילו) אלו הן מעות סתומין כל שדמי חטאת [ב]מיתות מעורבות בהן ואפי' הפריש דמי חטאת(ב) מתוכה מעות סתומין הן מתניתא מסייעא לרב חסדא [ג]אלו(ג) [א] לחטאתי [ב]והשאר לשאר נזירותי ומת [ג]מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן ולא אמר אם מת יפלו לנדבה רב חסדא אמר [ד]מותר לחמו של נזיר יורקב א"ר יוסי ויאות להקריבו בפני עצמו אין את יכול שאין לך לחם קרב לעצמו להקריבו עם נזירות אחרת אין את יכול שאין לך נזירות באה בלא לחם לפום כן צריך מימר מותר לחמו של נזיר יורקב סברין מימר הוא לחמו הוא מותר נסכיו (א)אמר רבי יוסי בר רבי בון מותר נסכיו קדשי קדשים אינון [ה]ויפלו לנדבה [ד]על דעתיה דרבי יוסי (ב)בר רבי בון שמואל אליבא דרב חסדא במותר (ג)נסכים ורבי חייא (חסדא) ורבי אלעזר שלשתן אמרו דבר אחד רבי חייא (חסדא) אהן דאמרן שמואל דאמר רבי יוסי עד דאנא תמן שמעית קל רבי יהודה שאיל לשמואל הפריש שקלו ומת א"ל יפלו לנדבה [ה]רבי אלעזר אומר מותר עשירית האיפה שלו רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח רבי אלעזר אומר יפלו לנדבה:

הלכה ה מתני' [ו]מותר שבוים לשבוים מותר שבוי לאותו שבוי מותר עניים לעניים מותר עני לאותו עני מותר [ז] המתים למתים מותר המת ליורשיו רמ"א מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מותר המת בונין לו נפש על קברו: **גמ'** [ז] גבו לו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו ר' ירמיה סבר מימר מותר המת ליורשיו אמר ליה רבי אידי דחוטרא הגע עצמך דלא כוונן אלא ליה אמר ליה אנא לא אמרית את מנן לך תני בשם רבי נתן מותר המת יבנה לו נפש על קברו ויעשה לו זילוף על גבי מטתו תני(ו) אין פודין שבוי בשבוי ואין גובין טלית בטלית [ט]ואין ממחין ביד פרנסים לכך תני(ז) רשב"ג אומר [ג] [ח]אין עושין נפשות לצדיקי' דבריהם הן הן זכרונן רבי(ז) יוחנן הוה מסמיך (ד)ואזל עאל ר' חייא בר אבא והיה רבי אליעזר חמי ליה ומטמר ליה מקמיה ואמר הלין תרתי מלייהו הדין בבלאה עביד ביה חדא דלא שאיל בשלומיה וחדא מיטמר א"ל רבי יעקב בר אידי כך נהיגין גבהון דזעירא לא שאיל בשלומיה דרבה דאינון נהגון ומקיימין [1]ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו אמר (ח)להו מהו למיעבר (ה)קמי דאדורא צלמי א"ל מה את פליג ליה יקר עבור קמוהי וסמי עינוי א"ל יאות ר' אליעזר עביד דלא עבר קמך ועוד(ט) עביד הא בבלאה דלא אמר שמעתא משמיה נכנסו לפניו רבי אמי ור' אסי אמרו לו ר' [ו] כך היה מעשה בבית הכנסת של טרסיים בנגר שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו רבי

ונחלקו בו אם מותר להסתמש בו בשבת ...

משנת אליהו

ע"פ מ"ש הרמב"ם פ"א מהל' מעה"ק הלכה ...

מסורת הש"ס

א) נזיר כה א, ב) מיתות, ג) עיין נזיר כו ב, ד) [תוספתא פ"א] סנהדרין מח א, ה) (סנהדרין מח א) תוספתא פ"א, ו) ב"ר פרשה פב, ז) ברכות פ"ב הלכה א מו"ק פ"ג הל"ז, ח) ליה, ט) יבמות לו ב,

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פרק ט מנזירות הל"א:
ל ב מיי' שם הל"ו:
לא ג מיי' פרק ד ממעילה הל"ג:
לב ד מיי' פרק ה מפהמ"ק הל"ח:
לג ה מיי' שם:
לד ו מיי' פרק ט ממ"ע הלכה יח והל"ז טוש"ע יו"ד סימן רנג סעיף ו וסימן שנו סעיף א:
לה ז מיי' שם טור שו"ע שם:
לו ח מיי' פרק ד מאבל הלכה ד:

נוסחת הבבלי

(א) אר"י בר בידין כו': (ב) בר בידין אליבא דר"ח כו': (ג) נסכים שמואל ורב חסדא ור"א שלשתן כו' רב חסדא הדא דהכא שמואל דאמר רב אסי כו' ר"א דתניא מותר כו': (ד) ואזיל על ר"ח כו' ר' אלעזר כו' שאיל בשלומי כו': (ה) קמי דארורא א"ל כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג הלכה היא בנזיר וכו' ומלת אחת מיותר: [ב] מלת מיתות מיותר וצ"ל כל שדמי חטאו' מעורבין בהן וכו': [ג] ה"ג אלו לחטאות והשאר לשאר נזירו' ומת דמי חטאת ילכו ליס המלח והשאר יביאו חציו עולה וחציו שלמים ומועלין בכולן ואין מועלין במקצתן וכ"נ גי' הרא"פ: [ד] ה"ג ע"ד דר' יוסי בר בון ושמואל ר"ח ור"א שלשתן אמרו דבר א' והשאר שבינתים נמחק: [ה] צ"ל ר"א דאיתמר: [ו] צ"ל לא כך היה המעשה:

ציון ירושלים

ואין ממחין ביד הפרנסים. עי' נמ"י פ"ק דב"ב ובשו"ת אא"ז ש"א סימן סו: נהגין גבן דזעירא לא שאל בשלמא דרבה. עיין שו"ת פמ"א ח"א בהקדמתו ובחיבורי יד שאול סימן רמב בארתי הדברים באורך:

גליון הש"ס

[א] עי' ק"ע ולא דק בלשני' וצ"ל יביא בחציו עולה וחציו שלמים וכן הוא בש"ס וברמב"ם ועי' בתוס' נזיר דף כה ע"א ד"ה יפלו ודף כו ע"ב ד"ה תניא: [ב] עי' בב"י יו"ד סימן רנג בשם שו"ת הרא"ש וצ"ע. ועיין בבאורי הגר"א ביו"ד שם: [ג] עי' תוס' ערובין דף נג ע"א ד"ה וגשרים ועי' שו"ת הריב"ש סימן תכא:

תורה אור השלם

1. רָאוּנִי נְעָרִים וְנֶחְבָּאוּ וִישִׁישִׁים קָמוּ עָמָדוּ: איוב כט ח

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

קרבן העדה

לפי שיש תורת כלי עליו ומותר לטלטלו: **ה"ג ור"י בן קיסמא שמו אמר תמהני אם לא הוה בהכ"נ זה ע"ז.** הרי דאין לכעוס על דברים הנעשים בבהמ"ד: **וחזר ר"י ואמר הכדין מחבריה.** וכי מה אתם מדמין נדון שלפינו להתם דהתם חברים היו ולא היה להם לכעוס אבל ר"א תלמידי הוא ומותר לי לכעוס עליו: **כן לוה יהושע.** העיד עליו המקרא שכל מה שעשה מפי משה עשה אפילו מה שאמר סתם שהרי אי אפשר בכל דבר ודבר שאמר יהושע אמר כך אמר משה ואפילו הכי אסהיד קרא דמפי משה הוה אלא שהכל יודעין וכו': **מאי כולי האי.** דקפיד על ר"א שלא אמר הלכה משמו: **ומשני דבעי וכו'.** שרצה שיאמרו שמועה משמו אף לאחר מיתתו ואם בחייו לא יאמרו משמו כ"ש לאחר מותו: **שיהא חי וקיים לעולמים.** בעה"ז הרי אמר הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא: **רוחשות.** נעות: **דובב שפתי ישנים.** רישיה דקרא וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים: **כומר.** כלי שמניחין בו ענבים עד שמתחממין והיין נוח לצאת: **דובב.** היין רוחש ונע ויוצא למעלה: **קונדיטין.** כוס של דבש עם יין ופלפלין: **חמר עתיק.** יין ישן: **אע"ג.** שכבר עבר זמן מה ששתה עדיין טעמו בפיו ובהא פליגי מ"ד כמאן דשתה קונדיטין בעינן נמי שעשה מעשים טובים בעוה"ז כמו שיש בקונדיטין עוד בשמים טובים אבל אמירת הלכה לחוד לא מהני ומ"ד כמאן דשתה חמר עתיק לעולם מהניא ליה אמירת ההלכה שיהו שפתותיו דובבות בקבר: **ה"ג רב גידל אמר האומר שמועה בשם אומרה וכו'.** יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שע"י כן יגיד הדבר על אופנו דעיקר הלימוד מרבו בראיית פנים דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך: **אך בצלם.** שעומד לנגדו והיינו צלם של רבו יתנהג האיש האומר השמועה: **ה"ג כתיב רב אדם וכו' זה שאר כל אדם.** וה"פ רוב בני אדם יקרא איש תורתו ואינו מקפיד לומר בשם האומרו. נ"א הרב שבאדם כלומר מי שהוא גדול בתורה יקרא כל איש ואיש תורת חסד שהיה על לשונו שיאמרו שמועות משמו מפני השמועה בלבד כן פירש ביפה מראה ולאשון נראה לי: **זה ר"ז.** שאינו אומר שמועה בשם אדם אלא א"כ נתאמת לו מי אמרה: **ה"ג דאמר ר"ז לית אנן צריכין חוששין לשמעתיה דרב ששת.** וכ"ה בפ' קמא דשבת וה"פ אין אנו צריכין לחוש לשמועות שאמר רב ששת בשם הגדולים: **דהוא גברא מפתחא.** שעיניו סתומות וכמו שקורין לסומא סגי נהור כך קורין אותו מפתחא לשון פתוח וכיון שאינו יכול לראות האנשים ששומע מפיהם ואפשר שמא איניש אחרינא והוא טועה בטביעת קלא כן פירש בי"מ ולי נראה כיון שאינו רואה אינו יכול לכוין הדברים שהרי אי אפשר לו לאמרה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו שהרי לא ראה אותו מעולם הלכך אין סומכין עליו בזה: **ה"ג חכים ר' לבר פדה דאת אמר שמעתא משמיה.** וה"פ וכי מכיר אתה לבר פדה שאתה אומר שמועה משמו שמא המגידים לך משמו משקרים. נ"א שמא בר פדה לא אמרה אלא איניש אחרינא אמרה: **א"ל ר"י אמרה משמיה.** וחזקתו שאינו משקר: **אין דור שאין בו ליצנים.** משום דבעי מימר שבדורו של דוד היו ליצנים והוא היה שמח במיתתו לכך מייתי ליה הכא: **אימת יבנה בה"מ.** משום דהקב"ה אמר לו רק אתה לא תבנה הבית נמצא חיי דוד מעכבין בנין בה"מ והיו אומרים מתי ימות ויבנה ביהמ"ק: **יבא עלי.** לשון שבועה הוא יבא עליו כך וכך אם לא שכדבריו כן הוא: **שמחתי באומרים לי בית ה' נלך.** אע"ג שמיתתו תלויה בו כמו שמצינו במשה במלחמת מדין: **והיה כי ימלאו ימיך וכו'.** קרא יתירא הוא דה"מ למכתב והיה כי תשכב או כי תלך אל אבותיך והיה כי ימלאו ימיך ל"ל: **ימים שלמים אני מונה לך.** אע"ג שע"י אריכת ימיו מתעכב בנין הבית אני ממלא לך שנותיך מיום ליום שמעשיו חבידין לפני הקב"ה מבנין בית המקדש:

הדרן עלך מצרפין שקלים

הלכה א מתני' בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה. שבה היו נותנין כל השקלים ותורמין ממנה ג' קופות כדתנן בסיפא: **בפרוס הפסח.** ט"ו יום קודם המועד ובגמ' מפרש: **והן גרנות של מעשר בהמה.** ג' פרקים אלו הן ג' גרנות של מעשר בהמה שזמנים אלו קבעו חכמים לעשר הבהמה שנולדו וכמו שהגורן קובעת למעשר דגן כך זמנים אלו קובעות לאסור הבהמות שנולדו באכילה עד שיעשר אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שלא עישר וטעם שקבעו חכמים ג' זמנים אלו וגם במאי פליגי הני תנאי מפרש בגמ': **גמ' כל הן דתנינן.** כל היכא דתנן פרס פירושו המחצה וה"נ המחצה משלשים יום שקודם המועד שדורשין בהלכות המועד: **מפני שהן פרקי לידה.** הא דתנן והן גרנות למעשר בהמה היינו טעמא לפי שבזמנים הללו הבהמות יולדות שיש בהמות שמבכירות לילד קודם פסח ויש בהמות שמאחרות עד בין פסח לעצרת ויש שמאחרות עד בין העצרת לחג: **כדי שתהא בהמה מצויה לעולי רגלים.** דכיון דאין זמן לעשר הבהמות עד פרוס הרגלים משהי אינשי בהמתם עד אותו זמן דלא לישחטינהו עד שיעשרם בזמן הגורן שהוא סמוך לרגל ונמצא שיהו בהמות מצויות לעולי רגלים ליקח מהן בין לאכילה בין לקרבנות: **שלא יבא לידי בל תאחר.** שמתוך שהוא תורם סמוך לרגלים לא ישכח מלהקריבן א"נ אם לא יעשר כל פעם סמוך לרגל כי אם בפעם אחת יעשר כל בהמותיו לא יביא כל מעשרותיו ברגל הראשון לירושלים כי רב ממנו לאכלם ברגל א' ומתוך כך הוא משהה אותן בביתו ויבא לידי בל תאחר: **כל המשהה טבלו עובר.**

ריבב"ן

מתני' בשלשה פרקים תורמין את הלשכה. תחלה היו מניחין השקלים בשופרות שהיו במקדש כדתנן בפרקין דלעיל נתמלאו השופרות מניחין כל הכסף בלשכה ובג' פרקים הללו תורמין בג' קופות וכל קופה מחזקת ג' סאין והיא נקראת תרומה: **בפרוס הפסח.** ירושלמי א"ר אבהו כל הן דתנינן פרס פלגא דהיינו ט"ו יום קודם לפסח שהן חצי מל' יום שדורשין בהלכות פסח קודם לפסח והן גרנות למעשר בהמה שנתחייב לעשרן כתבואה שנתחייבה בגורן בתרומה לאחר שנעשה כרי. ירושלמי א"ר יוחנן מפני שהם פרקי לידה יש מהן שמבכירות סמוך לפסח ויש מהן שמאוחרות אחר פסח ר' אחא ור' תנחום בשם ריב"ל כדי שתהא בהמה מצויה לעולי רגלים והכי איתא בבכורות בפ' בתרא: **בן עזאי אומר בכ"ט באדר כו'.** במאי קא מפלגי ר"ע סבר אדר סמוך לניסן זמנין חסר זמנין מלא זמנין דמקלע ביום ל' וזמנין דמקלע ביום כ"ט מש"ה לא קבע ליה זמן ובן עזאי סבר אדר סמוך לניסן לעולם חסר והלכך קבע ליה בכ"ט שהן ט"ו יום קודם לרגל באחד בסיון איידי דלא נפישי בהמות לעשר שרובן יולדות באדר ונתעשרו כבר אי אמרת ליקדום ט"ו קודם הרגל אדמטי רגל שלמי: **בכ"ט באב.** בן עזאי לטעמיה דאמר האלולים מתעשרין לעצמן דמספקא ליה אי אחד באלול ר"ה למעשר בהמה אי אחד בתשרי ר"ה למעשר בהמה ופריך ליעשרינהו ביום ל' באב זמנין דמחסרי ליה לאב ובעינן למעבד היכרא לחדש ולישן כדכתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן וכו' שנה שנה כל אחד ואחד בתוך שנתו ר' אלעזר ור"ש אומרים באחד בניסן דס"ל כרשב"ג דאמר שתי שבתות דורשין קודם לרגל בא' בסיון כדאמר בן עזאי לעיל. בכ"ט באלול ר' אלעזר ור"ש לטעמיה דאמרי באחד בתשרי ר"ה למעשר בהמה: **וא"א לעשר ביו"ט.** ופריך ותיפוק ליה דבעינן למיעבד היכרא לחדש ולישן חדא ועוד קאמר חדא דבעינן למיעבד היכרא לחדש ולישן ועוד מפני שהוא יו"ט וא"א לעשר ביו"ט מ"ט [משום] סקרתא שצובע בעשירי בראש הכבש ואסור לצבוע ביו"ט וקשה בלא"ה נמי אין מעשרי' ביו"ט דתנן בביצה בפ' בתרא אין מקדישין וכו' ויש לתרץ הואיל דזמנן קבוע הוא מותר לעשר בשבת דאמר ר' יוחנן מקדיש אדם את פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט ומפרש טעם לפי שקבוע

תקלין חדתין

שום נחלקו בו ר"א ור"י אם מותר לטלטלו בשבת לנעול בו את הדלת כיון שיש תורת כלי עליו: **קרעו.** משמע בכוונה נקרע משמע ממילא: **בהכ"נ זה ע"ז.** משום כל הכועס כאלו עע"ז: **הכדין בחברי.** כלומר מה שאירע כך בחברים הוא דאירע ומאי מדמית לה שאני כועס על ר"א שהוא תלמידי: **נכנס לפניו ר"י בר"א.** ג"כ לפייסו: **מאי כולי האי.** למה הקפיד כ"כ על ר"א שיאמר דבר משמיה ומשני אף דוד בקש עליה רחמים: **וכי עלתה ע"ד של דוד שיהא חי וקיים לעולמים.** והלא כבר נגזרה מיתה לבני אדם הראשון: **בבכ"נ ובבמ"ד.** בבכ"נ יאמרו תהלותיו ותפילותיו ובבהמ"ד יאמרו דבר הלכה משמו והיינו עולמים דתפלה חיי שעה ותורה חיי עולם והם נגד עוה"ז ועוה"ב: **רוחשות.** שאור התורה היוצא מפי האומר מתקשר בהשארת נפשו ולכן רוחשות שמגיע בשורש שבנה ממנו ככומר של ענבים: **קונדיטין.** יין עם דבש: **חמר עתיק.** יין ישן: **דהוא גברא מפתחא.** סגי נהור ושמא לא דקדק יפה דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך ואמרו בגמ' האי דמחדדנא דחזיתיה לר"מ מאחורי' כו': **חכים רבי.** וכי מכיר אתה אותו: **ר"י.** שהוא איש אמונים: **אין דור.** איידי דאיירי לעיל מדוד מייתי ליה הכא: **אימתי יבנה.** והם ידעו מה שאמר הש"י לדוד אתה לא תבנה הבית: **יבא.** לשון שבועה: **כי ימלאו וגו'.** מייתי לה הכא למדרש אף שהיה דוד שמח כ"כ בבנין בהמ"ק אף שימות מ"מ הקדוש ברוך הוא לא עשה כן אלא מלא את ימיו:

הדרן עלך פרק מצרפין שקלים

בשלשה פרקים תורמין את הלשכה. שהיו מונחים בה כל השקלים: **בפרוס.** מפרש בגמ': **והן גרנות למעשר בהמה.** שאלו הזמנים קבעו חכמים למעשר הבהמות שנולדו לאסור באכילה עד שיעשר ובפ"ב דבכורות מפרש אמאי קרי לי' גורן אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שלא עשר וטעמא מפרש בגמ': **בן עזאי אומר כו'.** פלוגתייהו מפרש בגמ': **גמ' פרקי לידה.** הבכורות יולדות לפני הפסח והמאוחרות קודם עצרת ויש שאין יולדות עד בין עצרת לחג וכנגדם תקנו חכמים שלשה זמנים למעשר בהמה: **כדי שתהא בהמה מצויה לעולי רגלים.** דכיון דאין גורן מעשר בהמה עד פרוס הרגלים ומשהי אינשי בהמתן עד אותו זמן דלא לשחטינהו עד שיעשרם בזמן הגורן שהוא סמוך לרגל ונמצא שיהיו בהמות מצויות לעולי רגלים ליקח מהן בין לאכילה בין לקרבנות: **בל תאחר.**

גמרא

רבי אליעזר ורבי יוסי עד שקרעו ס"ת בחמתן קרעו ס"ד אלא שנקרע ספר תורה והיה שם זקן א' ורבי יוסי בן קסמא שמו אמר תמיהני אם לא הוה בהכ"נ זה בית ע"ז וחזר ואמר הכדין מחבריה נכנס לפניו רבי יעקב בר אידי א"ל כתיב [1]כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וגו' וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב ודורש היה אומר כך אמר משה אלא יהושע יושב ודורש ויודעין הכל שהתורה של משה היא אף אתה אליעזר יושב ודורש והכל יודעין שהתורה שלך היא אמר להן מפני מה אין אתן יודעין לרצות כבן אידי חבירנו ורבי יוחנן מאי כולי האי דבעי דימרון שמעתא משמיה [א]דאף דוד ביקש עליה רחמים שנאמר [2]אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיך סלה וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקים לעולמים אלא כך אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע אזכה שיהו דברי נאמרין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שמעון בן נזירא בשם ר' יצחק אמר כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחשות עמו בקבר שנאמר [3]וחכך כיין הטוב וגו' דובב שפתי ישנים מה כומר של ענבים זה כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב אף שפתותיהם של צדיקים כיון שאומרין דבר הלכה מפיהם של צדיקים שפתותיהן מרחשות עמהן בקבר מה הנאה לו בר נזירא אמר כהדין דשתי קונדיטון רבי יצחק אמר כהדין דשתי חמיר עתיק (אע"ג דלית ליה) אע"ג דשתי ליה טעמא בפומא. (א)רב[א] גידל אמר האומר שמועה בשם אומרה יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שנאמר [4]אך בצלם יתהלך איש כתיב [5]רב אדם יקרא איש חסדו זה שאר כל אדם ואיש אמונים מי ימצא זה רבי זעירא דא"ר זעירא (ב)ליתנן צריכין חששין לשמעתיה דרב ששת דהוא גברא מפתחא אמר ליה ר' זעירא לרבי אסי חכים רבי לבר פתייא דאת אמר שמעתא משמיה אמר ליה ר"י אמרה משמיה א"ל ר' זעירא לר' אסי חכים ר' לרב דאת אמר שמעתתא משמיה א"ל ר' אדא בר אהבה אמרה משמיה אין דור שאין בו ליצנין כדורו של דוד מה היו פרוצי הדור עושין היו הולכין אצל חלונותיו של דוד אומרין לו דוד דוד אימתי יבנה בהמ"ק אימתי בית ה' נלך והיה דוד אומר אע"פ שמתכוונין להכעיסני יבא עלי אם לא הייתי שמח בדבריהם דכתיב [6]שמחתי באומרים לי בית ה' נלך[ב](ג) [7]והיה כי ימלאו ימיך ושכבת את אבותיך אמר(ז) לו הקב"ה לדוד ימים שלמים אני מונה לך ולא ימים חסרים כלום שלמה בנך יבנה בה"מ אלא להקריב [ג]קרבנות ציבור חביב(ה) עלי צדקה ומשפט שאתה עושה יותר מן הקרבן שנא' [8]עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח:

הדרן עלך מצרפין שקלים

הלכה א מתני' (א)בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח

בפרוס העצרת בפרוס החג (ב)והם(ו) גרנות של של מעשר בהמה דברי ר"ע בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר ובאחד בסיון ובעשרים ותשעה באב ר' לעזר ור"ש אומרים בא' בניסן בא' בסיון בכ"ט באלול ולמה אמרו בכ"ט באלול ולא אמרו באחד בתשרי מפני שהוא יו"ט (ג)ואי אפשר לעשר ביו"ט לפיכך הקדימוהו בכ"ט באלול: **גמ'** א"ר אבהו כל הן דתנינן פרס פלגא (ב)פלגא דל' יום קודם למועד שדורשים בהלכותיו: והן גרנות וכו': א"ר יוחנן מפני שהן פרקי לידה ר' אחא (ג)ור' תנחום בר חייה בשם ריב"ל כדי(ז) (ד)שתהיה הבהמה מצויה לעולי רגלים א"ר יודן שלא יבא לידי בל תאחר א"ר יוסה כל [א] המשהה טבלו (ד)עובר בבל תאחר

תמן

מסורת הש"ס

א) שבת פ"ק הל"ב וקדושין פ"א הל"ז, ב) למה לי שאני צריכין רחושין, ג) מילת והיה ליתא במקרא, ד) ירושלמי ברכות פ"ב הל"א ור"ה פ"א הל"א ומו"ק פרק ג הל"ז ודברים רבה פ"ה, ה) סוכה מט ב, ו) (בכורות נז ע"ב), ז) שם נח א,

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פרק ב משקלים הל"ה:

ב ב מיי' פרק ז מבכורות הל"ח:

ג ג מיי' פ"ד מיו"ט הלכה כ"ו ופ"ב מחגיגה הלכה ט:

ד ד מיי' פרק ז מבכורות הל"ח:

נוסחת הבבלי

(א) רב גדיל אמר כו': (ב) פלגא בל' יום כו': (ג) ר' תנחם בר חייא כדי כו': (ד) עובר תמן כו':

הגהות הגר"א

[א] נ"ל אף דוד: [ב] נ"ל מה כתיב והיה כי ימלאו ימיך ושכבת את אבותיך וכו': [ג] מלת צבור מיותר ונ"ל אלא להקריב קרבנות וכו':

ציון ירושלים

כל המשהה טבלו עובר בבל תאחר. עי' רמב"ם פרק יד ממעה"ק ה"ג שכתב סתם מעשרות ולא הזכיר מעשר בהמה. ועי' תוס' ר"ה דף ד ד"ה למעשרות דה"ה תרומה וביכורים:

גליון הש"ס

[א] עי' בתוס' ר"ה דף ד ע"א ד"ה ומעשרות וצ"ע שלא הביאו דברי הירושל' וביאור דברי הירוש' עיין ק"ע שפירושו דחוק ונראה דר"י בא ליתן טעם אמאי קבעו זמן ט"ו יום קודם החג דלכל הטעמים שנאמרו בזה היה מקום להקדים הזמן או לאחרו איזה ימים. ולזה בא ר"י ליישב דבשעת הגדר קשה הרי הנולדים אחר פרס החג עובר על ב"ת ועכ"פ על עשה ובאת שמה ועי' בתו"א ר"ה דף ד' אתנים הדבר נכון דהרי אמרו בתענית דף י' ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת. וא"כ כיון שאותן שיוולדו מנהר פרת לירושלים נמשך הליכתן ט"ו יום דהיינו פרס החג ואותן אין עוברין על הנולדים אח"כ כיון שאין יכולין להביאן עמהם ולכך קבעו חז"ל זמן זה שהוא זמן קבוע לכל וכשם שאלו אין עוברין כך כל ישראל אין עוברין משא"כ אם היו מקדימין או היו עוברין על הנולדי' לאח"כ וגם אם יקבעו לא יוכלו להביא הבאים מרחוק ט"ו יום מירושלים והו דבא דבשביל יוסא לומר דגם המשהה טבלו עובר בב"ת לכך קבעו זמן זה וז"ב:

משנת אליהו

י"ד סי' רמ"ב סעיף ט"ז ב' דעות. ורבינו הגאון כתב להשוות ירושלמי ובבלי והביא מירושלמי ראיה להיפך דהא קפיד ר"י וכי לא נתן ... משמע דאינו לבד ומלבד המנהג ומ"ש בשבת פ"ט כלום יש עבד ... הדרן עלך מצרפין שקלים

תורה אור השלם

1. כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה עַבְדּוֹ כֵּן צִוָּה מֹשֶׁה אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לֹא הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: יהושע יא טו 2. אָגוּרָה בְאָהָלְךָ עוֹלָמִים אֶחֱסֶה בְסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶּלָה: תהלים סא ה 3. וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים: שיר השירים ז י 4. אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ אִישׁ אַךְ הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר וְלֹא יֵדַע מִי אֹסְפָם: תהלים לט ז 5. רָב אָדָם יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא: משלי כ ו 6. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְיָ נֵלֵךְ: תהלים קכב א 7. כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת אֲבֹתֶיךָ וַהֲקִימֹתִי אֶת זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ וַהֲכִינֹתִי אֶת מַמְלַכְתּוֹ: ש"ב ז, יב 8. עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לַיְיָ מִזָּבַח: משלי כא ג

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מפרש דעובר על בל תאחר היינו לפי שהוא משהה טבלו דמיד בפרקי לידה חייב לעשר ואע"ג דקודם הגורן מותר למכור ולשחוט כדתנן בבכורות פרק בתרא מ"מ משהגיע הגורן ויש לו הרבה בהמות ה"ל כטבל מדרבנן א"נ בלשון קושיא קאמר וכי המשהה טבל זה עובר והראשון נראה: **תמן תנינן.** בבכורות פרק מעשר בהמה: **ה"ג ר"א ור"ש אומרים באחד בתשרי בן עזאי וכו':** **האלוליים.** אותן שנולדו באלול אין מתעשרין לא עם בני תשרי ולא עם בני אב וטעמיה מפרש בסמוך: **עד כאן.** עד אלול נמשך שהאחרונות יולדות מן אותן שנתעברו קודם ניסן דבהמה דקה עיבורה חמשה חדשים: **מכאן ואילך.** לאחר אלול הן מאותן שנתעברו לאחר ניסן והוה להו חדשות: **לבשו כרים הצאן.** מקרא הוא בספר תהלים לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו וה"ק לבשו כרים הצאן מתלבשות הכבשים שמתעברות: **אלו הבכירות.** שמתעברות מיד: **ועמקים יעטפו בר.** ואיכא נמי לאן שמתעברות בזמן שעמקים יעטפו בר והזריעה ניכרת יפה יפה והיינו בניסן ואע"ג דגם באדר ניכר הזריעה מ"מ באפלייתא אין הזריעה ניכרת יפה אלא בניסן: **אלו ואלו נכנסין לדיר להתעשר.** דמפרש יתרועעו לשון רעים וישירו כאילו כתיב יעשירו וקאמר דנעשו ריעים ויעשירו אלו עם אלו: **הואיל ואלו אומרין כך וכו'.** רמ"א באחד באלול ור"א ור"ש אומרים באחד בתשרי ואין אנו יודעים הלכה כמאן הלכך יהו האלולים וכו': **ה"ג הא כיצד נולדו לו חמשה באב וה' באלול או ה' באלול וה' בתשרי אין מצטרפין: ה"ג נולדו לו ה' בתשרי וה' באב מצטרפין.** וה"פ ה' באב שלאחר תשרי מצטרפין ואף על גב דמפסקי גרנות שתקנו חכמים: **ופריך ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו.** שהרי ר"מ ור"ש היו לאחר בן עזאי: **שכן נחלקו עליה אבות העולם.** תנאים הראשונים: **ר"י ור"ע.** ועליהם אמר בן עזאי הואיל ואלו וכו' ומכריע דבריהם: **זאת אומרת.** שבן עזאי תלמיד חבר היה לר"ע: **אין תימר שר"ע היה רבו של בן עזאי וכי אדם אומר על דברי רבו הואיל ואלו כו'.** ומכריע דבריו: **שמע לה מן הדא.** שתלמיד חבר היה לר"ע: **אמר לו בן עזאי וכו'.** מתני' בב"ב פרק מי שמת: **אלא שבאת.** ולא קאמר שבא: **תמן תנינן.** בבכורות פרק מעשר בהמה: **כל הנולדים באחד בתשרי.** אתאן לר"א ור"ש דאמרו באחד בתשרי ר"ה למעשר בהמה: **מצטרפין.** לכנסן לדיר אחד: **לפני הגורן.** מאלו שלש גרנות שאין הגורן מפסיק: **לא כחנט.** לא כאילנות דאזלינן בהו לענין מעשר בתר חנטה כל שחנטו פירותיו קודם ט"ו שבט מתעשר לשנה שעברה: **ולא כשליש.** כתבואה וזיתים דאזלינן בהו ...

ריבב"ן

להם זמן בפרק השואל: **מתני' וכתוב עליהן אל"ף בי"ת גימ"ל.** מפרש ביומא בסוף הוציאו לו אמר ר' יוסי למה כתב עליהן אב"ג לידע איזה נתרמה ראשון שמצוה בראשון לקנות ממנה תמידין ומוספין ובתוספתא נמי תניא מפני שמתחילין ומוציאין מן הראשונה: **אלפא ביתא גמ"א.** לשון יונית לפי שלאחר שמלך אלכסנדרוס מלך יון על ירושלים הכירו ישראל בלשון יונית וכתבו באותו הלשון שלא יטעו בקופות איזו ראשונה(ע) ואין מסתפקים מן הראשונה קודם השניה ולא שניה קודם שלישית:

תקלין חדתין

שגם על מעשר בהמה עוברים על ב"ת כדדרשינן בר"ה (ה ב) לכך תקנו שיעשר סמוך לרגל ויביא לירושלים בעלותו לרגל: **ר"ה.** דאותן שיולדו קודם לכן אין נכנסין לדיר להתעשר עם אותן שיולדו מכאן ואילך משום דהוה חדש וישן: **האלולים.** אותן שנולדו באלול אין מתעשרין לא עם בני תשרי ולא עם בני אב כדמפרש טעמא לקמן: **ע"כ מתמלות.** עד אלול נמשך שיולדות האחרונות מהמעוברות קודם ניסן דעיבורה של בהמה דקה ה' חדשים: **אלו הבכורות.** שמתעברות באדר: **אלו האפלות.** דדריש יעטפו מלשון העטופים ללבן דהיינו האפלות שמעטיפות ומתאחרות מלקבל זכר עד ניסן: **אלו ואלו כו'.** דריש יתרועעו לשון רעים וישירו לשון מעשר כמו יעשירו שנעשו רעים לכנוס לדיר יחד להתעשר: **הואיל ואלו.** ר"מ אומר בא' באלול ור"א ור"ש אומרים בא' בתשרי: **אין מצטרפין.** האלולין לא עם הנולדים באב דלגבייהו הן חדש ולא עם ה' שבתשרי דלגבייהו הן ישן: **ה' בתשרי וה' באב.** כלומר באב שאחר תשרי מצטרפין אע"פ שיש גרנות בינתים ובבבלי שם פריך פשיטא ומשני מ"ד כי היכי דמפסקי שנים ה"נ מפסקי גרנות קמ"ל כדתנן וכו': **ב"ע מכריע על דברי תלמידיו אתא.** בתמיה דקס"ד דב"ע להכריע בין ר"מ ור"ש בא מדקאמר הואיל ואלו אומרים הואיל ואלו אומרים לכך מתמה וכי אפשר לומר שבא להכריע ביניהם והלא הם היו תלמידיו ודאי הוי מצי למיקם אטעמייהו והוה ליה למקבע הלכה כמאן דמסתבר טעמיה ולא להכריע. וכה"ג פריך בבבלי שלהי בכורות ומשני משום שנחלקו בזה אבות העולם ולא הוי מצי למיקם אטעמייהו ועל דבריהם של ר"י ור"ע אמר הואיל ואלו אומרים כך ואלו אומרים כך: **דאמר לרביה הואיל ואלו אומרים כך.** ולא אמר הואיל ורבי אומר כך: **שמע לה מן הדא.** שב"ע היה תלמיד וחבר לר"ע: **שבאת.** ולא הזכיר לשון רבי: **מאחד בתשרי.** אתאן לר"א ור"ש דאמרי באחד בתשרי ר"ה למעשר בהמה: **לא כחנט.** כפירות האילן דאזלינן בתר חנטה לזמן מעשר שלהם שאותם שחנטו קודם ט"ו בשבט מתעשר לשעבר: **לא כשליש.** תבואה וזיתים אזלינן בתר גידולם עד כשליש: **ליתני כל המעוברין.** דעיבור בבהמה כחנט באילן וליתני כל המעוברין מאחד בתשרי לאפוקי המעוברין קודם: **עד כ"ב באלול.** דראוי להקרבה עד ר"ה שיהיה ח' ימים עם יום כ"ב שנולד בו והוי כשליש בתבואה וזיתי' שהוא גמרן למעשר ואלו שנולדו בכ"ב בו הוא שיתעשרו עם אותן שנולדו מא' בתשרי משא"כ אשר יולד אחר כ"ב שאינו ראוי להקרבה עד ר"ה יתעשר לשנה הבאה: **ר"ש לדעתיה.** דס"ל דגם שאינו ראוי להקרבה דהיינו בכה"ג דמחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר והוי כשליש עד כ"ט בו: **עד כ"ט באלול אית לך כו'.** דב"ע סתמא אמר האלולים דמשמע דכל החודש וכאן לא מצי לתרוצי הכי דר"ש ...

תמן תנינן רמ"א(א) באחד באלול ר"ה למעשר בהמה ר' אלעזר ור"ש אומרים (א)באחד בתשרי בן עזאי אומר האלוליים (הם) מתעשרין בפני עצמן א"ר (ג)חונה טעמא דר"מ עד כאן הן מתמצות לילד מן הישנות מכאן ואילך הן מתחילות לילד מן החדשות ר' יוסה בר ר' בון בשם רב (ג)חונה טעמא דר"א ור"ש [1]לבשו כרים הצאן אלו הבכירות ועמקי' יעטפו בר אלו האפילות יתרועעו אף ישירו אלו ואלו נכנסים לדיר להתעשר אמר(ג) בן עזאי הואיל ואלו אומרים כך ואלו אומרים כך יהו האלוליים מתעשרין בפני עצמן הא כיצד נולד לו בה' באב וה' באלול וה' בתשרי אין מצטרפין נולד לו בה' בתשרי וה' באב הרי אלו מצטרפין ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו אתא ר' ירמיה ור' מיישא בשם ר' שמואל בר ר' יצחק שכן נחלקו עליה אבות העולם ומאן (ד)נינהו (א)אבות עולם תנא ר' יונה קומי ר' ירמיה ר' ישמעאל ור"ע זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד היה דר"ע אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה הואיל ואלו אמרו כך ואלו אמרו כך רבי אבון בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע לה מן הדא א"ל(ה) בן עזאי על החלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד הוה לר"ע אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין: תמן(ו) תנינן (ב)כל הנולדין מאחד בתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין חמשה לפני ראש השנה וה' לאחר ראש השנה אין מצטרפין ה' לפני הגורן וה' לאחר הגורן הרי אלו מצטרפין אמר רבי יוסה הדא אומרת מעשר בהמה לא עשו אותה לא כחנט ולא כשליש אין תימר כחנט ליתני כל המעוברים מאחד בתשרי עד עשרים ותשעה באלול אין תימר כשליש ליתני כל הנולדים עד עשרים ושנים באלול רבי שמאי בשם רבי (ז)ביבי ברבי חייא [א]כשליש עשו אותה כרבי שמעון דאמר ר"ש מחוסר(ח) זמן נכנס לדיר להתעשר קם רבי מנא עם רבי שמאי [ב]א"ל את אמרת חדא מילתא תמן תנינן בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין לעצמן לא אפי' נולד עד עשרים ותשעה באלול [ג]אית לך מימר בן עזאי כרבי שמעון ולא (ג)כרבנן(ט) כמה דאת אמר על דרבנן מניחן לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני שנתן כן את אמר על דבן עזאי מניחן לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלולים (ב)אמר רבי חייא (חונה) זאת(י) אומרת ימים שהבכור מחוסר זמן בהן עולין לו לתוך שנתו אמר רבי מנא אמר ר' יונה אבא שמע לה מן הדא [2]כל הבכור אשר יולד וגו' הזכר תקדיש הא כיצד (ד)משעת לידתו את מונה לו שנה:

הלכה ב מתני' (ה)בשלש(כ) קופות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה (ו)וכתוב עליהן אל"ף בי"ת גימ"ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב עליהן אלפ"א בית"א גמ"א (ז)אין(ל) התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפילין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום שנאמר [3]והייתם נקיים מה' ומישראל ואומר [4]ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם: **גמ'** (ג)תמן(מ) תנינן מפנין אפילו ד' וחמש קופות ר' זעירא שאל את רבי (י)יאשיה כמה הוא שיעורן של(ס) קופות אמר ליה נלמוד

מסורת הש"ס

א) ר"ה ז ב ירושלמי ר"ה פ"א הל"א, **ב)** נ"א הונא, **ג)** שם, **ד)** אינון, **ה)** ב"ב קנח ב, **ו)** בכורות נז ב, **ז)** בון, **ח)** שם כא ב, **ט)** היא, **י)** עי' ר"ה ו ב, **כ)** יומא סב א מגילה כא ב, **ל)** יבמות קב ב, **מ)** ירושל' שבת פ"ח הל"א ופי"ח הלכה א ופסחים פ"י הל"א, **נ)** הושעיא, **ס)** שלש, **ע)** בירושלמי הגירסא לומר מסתפק מן הראשונה וכו' ואכן גירסת הפ"מ בירושלמי כגי' רבינו ואין מסתפקים ונראה דהכוונה דאין מסתפקים לגמרי כל הקופה קודם השניה וכמש"כ לקמן בשם הירושלמי,

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פרק ז מבכורות הל"ו:

ו ב מיי' שם:

ז ג מיי' שם פרק ו הלכה יד:

ח ד מיי' שם פרק א הל"ח טוש"ע יו"ד סימן שו סעיף ז:

ט ה מיי' פרק ב משקלים הל"ה:

י ו מיי' שם הל"ז:

יא ז מיי' שם הל"י:

נוסחת הבבלי

(א) אבות העולם משום ר' יונה קמי' דר"י כו': (ב) אמר רב הונא זאת כו' נכנס לדיר להתעשר אמר כו': (ג) שלש קופות כו' ר"ז כו' שיעורן של קופות:

הגהות הגר"א

[א] ה"ג כשליש עשה אותה ר"ש כלדעתיה דאר"ש כו': [ב] ה"ג א"ל את אמרת הדא מילתא א"ל אין א"ל הא תמן תנינן וכו': [ג] ה"ג אית לך למימר ב"ע כר"ש הוא אלא כמה דאת אמר על דבן עזאי מניחן לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני אלולים. כן את אמר על דרבנן מניחן לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני שנתן. וה"פ כמו לב"ע צריך אתה לפרש דאותן שנולדו מכ"ב עד כ"ט מתעשרי' לשנה הבאה עם בני שנתן ה"נ לרבנן. ותנא לא אתי לפרושי הני מחוסרי זמן דמילתא דפשיטא הוא. וגי' הספרים שיבושא הוא דעל:

ציון ירושלים

כמה הוא שיעורן של קופות. עיין רמב"ם ועיין תוס' יו"ט מ"ש בכוונת הרמב"ם אבל באמת אינו מכוון פירושו ועיקר כפירוש הס"ק כאן וכן מצאתי בפי' ...

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות